

mi častiti z dobrimi deli, a ne samo z obilnimi daritvami. Človeška duša je neumerjoča, ter bo na drugem svetu dobila zaslužen plačilo za vse, kar je tu na zemlji dobrega ali hudega storila. Zato človek ne sme hrepeneti po denarjih, imetji, časti, moči ali po telesnem veselji, kajti vse to ga ne more srečnega storiti. Edini in najdragocenejši dar božji, za katerim naj človek hrepeni, je krepost. Kreposten pa je tisti, ki je pravičen in pošten ter izpolnjuje vse dolžnosti do Boga, do svojega bližnjega in do samega sebe.

(Dalje pride.)

D o p i s i.

Iz Štajerskega. (Konec.) K razpisu učiteljskih služeb. Služba nadučiteljeva na 3razrednici v Št. Vidu pri Ptui, IV. plač. r. in stan.; služba učitelja na 1razr. pri sv. Duhu pri Ptui, III. plač. r. in stan.; služba učit. na 3razr. v Selnici (okr. Maribor), IV. plač. r.; služba učit. na 1razr. pri sv. Martinu na Pohorji (okr. Slov. Bistrica), IV. plač. r. in stan.; služba učit. na 5razr. pri sv. Magdaleni v Mariboru, II. plač. r.; služba učit. na 3razr. pri sv. Križi (okr. Ljutomer), IV. plač. r.; služba učit. na novi 1razr. v Cvenu (okr. Ljutomer), IV. plač. r. in stan.; služba podučit. na 4razr. deški šoli v Ljutomeru, II. plač. r.; vse do 20. avg.

H) Raznoterosti. Njih Velicanstvo presvetli cesar podaril je za stavbo šol v Bierbaumu in Št. Jurji pri Judenburgu po 200 gold.; štajerska hranilnica pa je v isti namen podarila občinam Siebing in Rohrbach 608 gold., privatnemu penzijskemu zavodu za vdove in sirote štaj. nár. učiteljev 100 gold. — Znani spisatelj novih slov. beril, g. P. Končnik, predložil je te dni novo slovensko slovnico visokemu ministerstvu ter je upati, da se kmalu — vsaj do prihodnjega šol. leta — že natisne. Uravnal jo je po zdanjih tega uka tičečih se načelih, in tako boče dobro došla vsem učiteljem. Pred dvema leti predložil je tudi IV. berilo, a o njem ni več ne duha ne sluha. — Dne 6. jul. t. l. imelo je učiteljstvo Ptajskega, Ormuškega in Rogaskega okraja v Ptui svojo uradno učit. konferenco. Na dnevnem redu je bilo tudi vprašanje: Kdaj se ima na nár. šolah pouk v drugem deželnem (nemškem) jeziku pričeti? Še 34 proti 21 glasovi se je sklenilo, da — nikdar; na ljudski šoli ima samo materinščina mesto. — Zaradi ošpic se se morale zapreti šole v Žalcu, Petrovčah, Vojniku, Št. Martinu v Rožnem dolu, v Čadramu, Sočah, Prihovi, v Grižah, Št. Petru, Št. Pavlu, Galiciji, Svetini, Frankolovem, pri sv. Benediktu in sv. Trojici v Slov. Goricah. — Prepir med štajerskimi nemškimi učitelji v starem in novem učiteljskim listu traja veselo naprej. Najbrž bo ostalo vse pri starem. Nam tudi prav! — V svoji 190. številki kliče Graška »Tagespost« prav po sirenski štaj. slovenske učitelje v svoj tabor. Da vidite, kako ljubko nas zna vabiti in se nam laskati (z zakritimi kremplji), navesti vam hočem nekaj stavkov. Ona piše: »Man sieht den grössten Theil der slovenischen Lehrerschaft Steiermarks, Kärntens und Krains ganz vom Netze der nationalen Agitation umstrickt, ja sogar einen grossen Theil derselben als Subchefs der nationalen Führer eine rührige Thätigkeit entfalten. Da diese Thätigkeit mit jener des nationalen Clerus, der Advokaten und Notare zusammenfällt, so ist der Erfolg derselben leider oft ein sieggekrönter. Wir können zwar nichts dagegen haben (o kaka velikodušnost!), wenn der slovenische Lehrer slovenisch denkt und fühlt und bestrebt ist, in der Bevölkerung und Schuljugend slovenisches Nationalgefühl zu wecken, es soll ja auch der deutsche Lehrer deutsch sein und das deutsche Volk deutsch denken und fühlen lernen. Beide haben aber so wie religiöse, so auch nationale Toleranz zu predigen und Keiner der Beiden hat nur einen Augenblick zu vergessen, welchen Weg ihm die Paedagogik als Wissenschaft weise; diese ist für ihn die einzig massgebende Führerin auf politischem Gebiete.« (Gola istina!) Potem pravi, da učitelj ne le sme, ampak on naj bi celó politiziral, in naj se nič ne zmeni, če je tudi »unter den Gegnern der Regierung (menda pri falkiozni opoziciji [?])«, samo — in ta zvemo »kam pes tace molf« —, samo on naj bo naprednjak, ali po domače rečeno, on naj postane — slovenski Judež. Za to nas pridruša, naj pristopimo vsi, kar nas je bilo dozdej še tako trmastih, da nismo hoteli v rog naših národnih nasprotnikov trobiti, kar s »cak in pak« v njih »liberalni« (??) tabor. Prav zelo nam zameri, da še nismo vsi tam, da še nečemo vsi v lastno skledo pljuvati, ter končava svoj članek: »Wir hoffen, dass sich die slovenische Lehrerschaft bald bewusst werden wird, dass sie auf einen Abweg gerathen ist und jetzt noch immer im Interesse des slovenischen Volkes umkehren kann«. Na to odgovorimo ji z besedami dr. Fischhof-a: »Tudi Nenemci so liberalni;

tudi oni ljubijo svobodo. Zametujejo le ono svobodo, katero naj bi dosegli na troške svoje národnosti. Jezik je duh, on je duša národa, koji se, če enkrat premine, nikdar več ne prikaže v reki časa. Jezik je preživel národe, a nikdar národ jezika, kajti njegov zadnji glas je tudi zadnji izdih národa.« — Torej: najpred národnost, potem svoboda! Ko nam bo enkrat národnost zagotovljena, potem bomo tudi mi »liberalni«. Konečno kličemo pa tudi mi one učitelje, kateri so se tako daleč spozabili, da pomagajo našemu národnemu nasprotniku »kostanj iz žerjavice grebsti«: Vrnite se v naročje matere, katera vas je rodila; bodite ji zvesti sinovi in zveste hčerke! Še je čas! Še so vam roke v prijazen vzprejem odprte!

Tome Brezovnik.

Iz Kranjskega šolskega okraja. [Dalje.] (Poročilo o učit. konferenci.) Gledé metode je gosp. nadzornik priporočal, naj se ravna povsod po postavi, t. j. po učnem črtu. Gg. učitelji naj gledajo naj bolj na to, da vsi otroci v uku napredujejo, kar, žalibog, ni povsod. Enakomerno naj se v šoli mladini daje delo; vsi naj delujejo; pozornost učiteljeva naj ne prezre nobenega otroka. Večkrat naj vsi berejo; na vprašanja vsi ob enem odgovarjajo; naloge pri računstvu na pamet naj se dajejo vsej šoli, a v odgovor naj se kličejo le posamezni. — Nemška slovnica naj se na čveterorazrednicah pridno uči, ter praktično vadi ne le pri tem (slovnici) uku, ampak privzema naj se tudi pri drugih predmetih. Tudi na dvo- in trirazrednicah naj se ta pouk ne zanemarija. — Pa tudi slovenska slovnica se marsikje preslabo poučuje; celó 10—12 let stari otroci še premalo o tem uku vedó. — Enako se tudi zeló važni pouk spisja tñ in tam premalo goji. Sestave javnih pisem naj se zlasti mladina od 12.—14. leta bolj skrbno uči, ker tega v javnem življenji pogosto potrebuje. — Pri računstvu naj se posebno pazi na to, da vsi učenci naloge skrbno izdelujejo. Kar zadeva druge šolske uke, niso težavni, marveč prijetni. Risanje naj se goji po Grandauerji. Pri zemljepisi naj se ne zahteva prevelika natančnost zlasti pri številkah. Višave naj se vadijo le bolj primeroma; recimo: razlika mej Triglavom, Vel. Zvonikom, Ortelskim vrhom itd. — V čveterorazrednicah naj otroci izdelujejo tudi zemljevide, ali vsaj naj se vadijo postavljati (risati) v tako zvane mutaste zemljevide mesta, gore, vode itd. V ta namen nam je pokazal g. nadzornik mične obrazce. Zgodovine naj se na enorazrednicah ne uči več, kakor kar se nahaja v berilih. V dvo- in trirazrednicah se more o tem učiti več; uk naj bo vendar navezan le bolj na osebe. Tudi bolj važne stvari o tem predmetu morejo se narekovati mladini kot tako zvani »diktando«, in ona naj se tega uči na pamet. Gledé naravoslovja so se nam priporočale razne »tabele«, katere naj se bi pobesile po šolskih stenah, in bi se po njih delil in razlagal uk. Posebno nam je kazal sprelepe obrazce obširnega dela: »Grosser Handatlas der Naturgeschichte aller drei Reiche« (v. Gustav Hayek, Buchhandlung, Wien, v. Moriz Perles). Razdelil nam je tudi zaznamek priporočila vrednih knjig in učnih pripomočkov iz zaloge g. F. Tempsky-a v Pragi. — Konečno naj povem še tudi, kar nam je g. nadzornik svetoval o šolskih svodobah. Djal je, da naj je pišemo vselej tako, kakor so si učenci zaslužili. Ako znajo premalo, naj se jim spričala odrekó, in naj še dalje hodijo v šolo. — Potem g. Režek v domači besedi bolj ob kratkem, vendar dobro govori o »versko-nravni vzgoji v ljudski šoli«, omenivši, da ta namen je blag, uzvišen; za to si ga je nova šolska postava postavila kot §. 1. na čelo svoje. Vzgoji in pouku naj bo podloga vera; in kar o tem zanemarija dom, naj nadomestuje šola. Z živo besedo in z lepim vzgledom naj napeljuje učitelj mladino k dobremu; kar pa ne more doseči on, naj delujejo v to zunaj šole čč. gg. duhovniki, župani itd. Vkupno tako delovanje bo gotovo rodilo duševno pa tudi materijelno korist.

Gospica Podreker-jeva je govorila nemški o vprašanji: »Naméra in omejeenje realističnega pouka v ljudski šoli«. Poudarjala je, da uk realij pospešuje bistrumje, misljenje; torej: če je več teh ukov, bolje je. Navedla je dokaze k temu iz zemljepisa, zgodovine in natoroznanstva; sklep njen pa se je glasil, da ni svetovati, da bi se ti uki omejili; marveč naj vsak učitelj skerbi za primerno in dobro gradivo v realističnih ukih.

Naj obširnejše je govoril g. Bregar o točki: »Vpliv šole na moralično življenje ljudstva«. Pokazal je, da mu je bilo za temeljito rešitev svoje naloge veliko mar. Ker je bil govor obširen, ne moremo vsega ponoviti; izrečemo pa vnovič željo: naj bi se take in enake razprave dale vse »Tovariš-u« v porabo. Marsikako zlato zrno bi ostalo shranjeno, ki se tako poizgubi.* Omenim naj o gosp. Bregarjevem poročilu vendar toliko, da kar se je že vlni pri letnem zborovanji »Slov. učit. društva« v Ljubljani poudarjalo, namreč, da je uravnava zdanje ponovljive šole pomankljiva, to je trdil v svojem poročilu tudi on. Ako se tudi niso z mislimi in besedami njegovimi strinjali popolnoma nekateri gg. sobratje, se vendar ne dá tajiti, da je gosp.

*) »Tov.« take dobre razprave vedno rad vzprijema. Uredn.

govornik za omiko in znanstveni napredek svojega národa v resnici skrbljiv in vnet. Ako bi »Tovariš« priobčil ta govor, preudarjati bi utegnili obseg njegov tudi po drugih šolskih okrajih. Ako namreč traja na Saksonskem, kakor je g. govornik omenil, dolžnost za hojo v ponovljivo šolo do 18. leta, tedaj je očividno, da gospodje, ki imajo krmilo šolstva v roki, stavijo res v mladino našo prevelike upe, ker jo imajo z dokončanim 14. letom za tako učeno, da šoli že more reči: Z Bogom! — Potem je poročal gosp. Pezdič kot načelnik okr. uč. knjižnice o stanju njenem. Naznanil je, da je knjižnica imela koncem l. 1880/81. 297 zvezkov; to leto prirastlo jih je 38, tedaj vseh skupaj 335. Denarja je ostalo 19 gl. 51 kr.; obresti je bilo 97 kr.; c. kr. okr. šol. svet je za to leto nakazal 46 gl.; tedaj je imela knjižnica prihodka 66 gl. 48 kr. Potrošilo se je 49 gl. 89 kr., tedaj ostane 23 gl. 59 kr., in to utegnili bi se porabiti za novo knjižno omaro in za napravo novega zapisnika. Za pregledovalce računov sta bila izvoljena gg. Kmet in Krenar. — Nekateri gg. učitelji so želeli, da bi se bil letos volil novi knjižnični odbor. Vender je za prih. leto ostalo še pri starem, namreč: prvosednik g. Pezdič, udje pa: gg. Stanonik, Režek, Lacheiner in gospica Mali.

V stalni odbor so bili izvoljeni za prih. leto po predlogu g. Stanonika po aklamaciji naslednji: gospici Jugovic in Bohinec, in pa gg. Kmet, Jelenec in Strojan.

(Konec pride.)

Iz Železnikov. (Najdenje male utopljenke. Sloveč obiskovalec naše šole.) V 10. listu »Tovariš-a« poročal sem, da je 25. marcija utonila tū mala deklica. Iskali in iskali so njenega trupla, pa zastonj. Ljudje jeli so bili že celó dvomiti, da bi bila deklica utonila; ampak sumili so, da bi jo bila dala skrivaj odpeljati njena nezakonska mati, ki živi v Bosni. Ta sum se vender ni potrdil. V 26. dan jun. meseca, tedaj še le čez 3 mesece in 1 dan najdeli so četrť ure pod Železnikami malo utopljenko, t. j. nekoliko njenih telesnih ostankov. Pač žalosten pogled deklice, ki je bila v življenji nenavadne bistroumnosti in telesne cvetečnosti.

Pretekli teden je bival tū nekaj dni na oddihu bivši učenec naše šole P. Eduard Benedičič, in pogledal za trenutek tudi v njene notranje prostore. Po dovršeni daljni gimnaziji vstopil je bil ta gospod v red usmiljenih bratov v Gradci; njegovi predniki poslali so ga v zdravniško šolo v Solnigrad, ker je z izvrstnim vspehom dokončal svoje študije. Deloval je potem jeden čas kot zdravnik svojega samostana in z njim združene bolnišnice v Gradci. O zadnji Španski vojski poslan je bil k Karlistom za vojaškega zdravnika, kjer si je bil prislužil dekoracijo zlatega križa za duh. zasluge. Pozneje je bil poklican v Rim, kjer deluje že 4 leta kot jako čislani zdravnik v bolnišnici pri usmiljenih bratih na Tiberškem otoku »Ponte quatuor capi«. Ob enem je pa tudi zdravnik papežev švicarske garde, in v kaki veljavi je pri njej, imeli smo priliko prepričati se z lastnimi očmi lansko leto o naši nazočnosti v Rimu, ko se je bil pridružil tudi on slovanskim romarjem, in poklonil se v dan 5. julija z nami vred sv. očetu Leonu XIII. — Pretekli mesec je imel ta gospod častno nalogo, da je spremljal bolnega kardinala Hergenröther-ja v Švico, in od tam prišel je za ene dni v Koroski St. Vid, v Gradec in domov. Ker mu je v Gradci g. P. provincijal napovedal, da se bo moral v jeseni povrniti iz Rima, ker ga v bolnišnicah domače provincije zeló potrebujejo, pisal je redovnemu g. P. generalu v Rim, naj se mu prihrani dolgi pot zdaj tje, in v jeseni zopet nazaj vñ. A g. P. general odgovoril je, da to nikakor ne more biti, in da naj se prej ko more povrne zopet nazaj v Rim. Tako se je tudi že zgodilo. Ako se dostavim, da ta gospod šteje zdaj še le 31 let, lahko je razvidno, da če mu Bog ohrani življenje in zdravje, zna še enkrat veliko čast delati sebi, svojemu rojstnemu kraju in sploh slovanskemu národu. —

J. Levičnik.

Z Gorenjskega, v dan 5. avgusta. Učitelji bodemo obhajali petindvajsetletnico 6. septembra t. l. Oglasilo se jih je že lepo število; vender želimo, da bi se jih še več, ker pogrešamo še veliko tovarišev in prijateljev. — Ker je zdaj skrajni čas, torej prosimo, da se nemudoma oglasijo vsi, kateri mislijo priti k tej slavnosti, da se potrebno preskrbi. — Lepo bi bilo, ako bi se oglasilo tudi kaj prečastitih gospodov duhovnikov in drugih gospodov! Na zdar! **Odbor.**

Iz Notranjskega. (Učiteljska konferenca.*) V dan 19. julija t. l. bila je v Gorenjem Logatci okrajna učiteljska konferenca. Kmalu po 10. uri otvori g. nadzornik zborovanje, izvoli si svojim namestnikom g. nadučitelja L. Božiča in zapisnikarjem izvoljena sta g. učitelj Bartelj in gospdč. Galè.

Gosp. nadzornik pozdravi potem nazočega gosp. c. kr. komisarja Jagriča, ter zbrane učitelje in učiteljice; za tim osobito poudarja važnost pripravljavnega pouka pri prvencih. G. Zirovnik

*) »Tov.« je užé zadnjič nekoliko o tem poročal; danes pa nadaljuje drug dopis tega učiteljskega zborovanja. *Uredn.*

je v svojem poročilu kazal zapreke, katere ovirajo še vedno telesno blagostanje mladine. O náznornem nauku poročala je gospdč. Zupan v nemškem jeziku, a brez nasveta. — Potem poročal je g. P. nekako tako-le: »Javno nravno življenje je po kraji in okoliščinah, navadah in segah jako različno; kajti tu je takó, tam drugače, tu so te razvade, tam druge in zopet v drugem kraji so zopet druge, katerih tu ni, kratko rečeno: povsodi je kaj napačnega, kar zelo vpliva na razvitek in vspeh šolstva. Recimo: tu je oče z mnogimi otroci v velikem siromaštvu in v skrbi, kako bi svoje male preživel in oblačil. Kako težavno je take po duhu in telesu zanemarjene otroke vzgojevati, vé le ta, ki to poskuša! Šolski in učni red s 20. avgusta 1870. l. pravi sicer, ako je ubožstvo dokazano itd., naj skrbi krajna učilnična oblast, da vse potrebno otrokom pripravijo tisti, katere veže postava. Kako pa se ta ukaz izpolnjuje, naj kaže sledeča dogodbica: V nekem kraji opozoril je šolski ravnatelj dotični krajni šol. svét na to dolžnost, a kaj mu ta odgovori: »Potrpíte, reče mu, »potrpíte do prihodnje volitve, in tistikrat naj se svobodno volijo v krajni šolski zastop samó trgovci in rokodelci, kateri naj bodo potem otrokom brezplačno potrebne reči dajali in narejali«. — Dalje, kar dobremu šol. napredku ovira, so tudi marsikake igre. Mladenci in možaki (?) igrajo, recimo, z denarjem, otroci pa jih v tem posnemajo, in ker ne dobé lahko novcev, si pa gumbe na obleki porežejo in potem z raztrgano obleko hodijo v šolo. — Zeleti bi bilo, da bi mladi in odrasli igre za dobiček sploh opustili, ali pa vsaj v nazočnosti otrok ne igrali, ter se raji s ko-ristnimi in poučljivimi rečmi pečali, da bi raji čitali knjige in časopise, petja se vadili itd. Stariši in sploh vzgojniki naj bi svoje male z lastnim vzgledom učili, da bi bili pridni in varčni. Otroci naj si tudi pošteno igrajo; a varujejo naj se zapeljivih iger. — Jos. Ambros, učitelj v Dunajskem Novem mestu, spisal je nemško knjigo, katera obsega 400 raznovrstnih iger za šolo in dom (stane 75 kr.). Ali bi ne bilo dobro, da bi tudi mi imeli v slovenskem jeziku enako knjigo? Predlagam tedaj: učiteljski zbor naj pripozná 1., da bi bila taka knjiga v slovenskem jeziku našim šolam potrebna, in 2., da se naprosi »Slovensko učiteljsko društvo«, naj tako knjigo dá na svetlo. (Vzprejme se.) — Določi se, katere časopise in knjige naj si napravi okrajna učiteljska knjižnica. (Glej enaki dopis v zadnjem »Tov.«!) Za tim sledele so navadne volitve. (Glej enaki dopis v zadnjem »Tov.«!) — Gosp. c. kr. okr. komisar se je jako laskavo izraževal o učiteljstvu v Logatskem okraji. Gosp. nadzornik sklène potem konferenco s trikratnim »živijo« Nj. Veličanstvu presvetl. cesarju, in zbor navdušeno zapoje »cesarsko pesem«.

Iz Novomeškega okraja. (Konec.) Namestnikom svojim voli gospod nadzornik gospoda Jerše-ta, učiteljstvo pa perovodjema gospoda Kmet-a in Burnik-a. Prvo točko: »Kako móre ljudski učitelj vzgojevati trdne značaje in kako skrbeti za poboljšanje nravnega življenja prihodnje generacije,« izdelali so vsi učitelji in učiteljice písmeno, ter oddali spis užé mesec dnij poprej gospodu nadzorniku. Šolski nadzornik pozove učitelje, naj kdo izmej njih poroča prosto o tej točki. Prvi se oglasi g. P. Fl. Hrovat, za njim pa Jeršè, Koncilijski in Burnik. O drugej točki: »Kako more učitelj na deželi nauk v posameznih ukih dejanskim kmetijskim potrebam prirediti?« govoré gospodje Tl. Kaligar, Vigelè, Bartelj, Rihtaršič, Kmet in gospod nadzornik. G. Rihtaršič pravi, naj učitelj pri vsaki priliki navaja otroke na delo. Priporoča naj jim, da naj na paši izdelujejo razno kmetijsko orodje v omaljeni meri. Gospod nadzornik priporoča učiteljem, naj pri otrocih vzbujajo ljubezen do kmetškega stanu in obrtnijstva. Marsikdo se dandanes sramuje prijeti za plug, misleč, da je kmetški stan naj slabši na svetu. Vsak bi dandanes rad lehkim trudom kruh služil, vsak bi bil rad gospod. Preveč učencev se sili dandanes v srednje šole. Bati se je, da se iz preoblega števila učencev, kateri hodijo v srednje šole, ne napravi sčasoma nekaj olikan proletarijat. Zaradi tega bilo bi zeleti, da bi ljudske šole po deželi s tremi ali štirimi razredi ne imele v prvej vrsti namena, učence pripravljati za srednje šole, ampak pouk v njih naj bi se oziral največ na obrt in kmetijstvo. Tudi ponavljajna šola morala bi se ravno gledé kmetijskega pouka prestrojiti. Tretje vprašanje: »Kako more učitelj v ljudskih šolah, ki po ministerskem ukazu s 5. apr. 1878. l. pripravljajo učence tudi za srednje šole, taiste zdatno poučevati v njihovem materinem jeziku,« stavljeno je bilo učiteljem čveterorazrednic. K besedi se oglasi g. Fl. Hrovat; g. Koncilijski misli, da bi bilo umestno, ako bi se učni čas, katerega je preobilo odločenega telovadbi, zgodovini in zemljepisu nekoliko skrajšal in pridobljeni obrnil pouku o materinem jeziku, kateri je najboljša podloga pri učenju tujih jezikov; kajti, ako učenec v ljudski šoli ne bode dobil trdne podloge v materinem jeziku, bode mu pouk v tujih jezikih v srednji šoli prizadjal obilo težav. O naslednji točki: »Kako more učiteljica nauk v posameznih naukih in zvlásti v gospodinjstvu prirediti dejanskim potrebam mestjanskega in kmetškega življenja?« poroča gospodična Petz, nadučiteljica v Rudolfovem.

Po tem sledé opazke nadzornikove o nadzorovanji šol. O šolskem pohodu se ne izrazi povoljno; toda krivde o tem učiteljem ne podtika. Gospod okrajni glavar obéta, da bode o

tem obziru bolj strogo ravnal. Ker je šolski pohod posebno ob pričetku slab, ko otroci še nimajo potrebne obleke, priporoča gospod nadzornik, naj učitelji naprosijo gospode duhovnike, da starišem z lece kakih štirinajst dni popred oznanijo pričetek šole. Izvestno bode to marsikoga ganilo, da ne bode na otrokovo obleko mislil še le takrat, ko se bode že šola pričela.

Mej šolskim letom naj se otrokom nikakor ne dovoli izstop iz šole, akoravno so mej letom dopolnili 12. leto; posebno pa ne v slučajih, ako ne znajo še najpotrebnejših nauk, t. j. branja, pisanja in številjenja. O disciplini in o šolskem napredku izrazi se jako pohvalno. Pri pouku o materinem jeziku priporoča vsikdar le pravilno izgovarjanje. Slovnica naj se uči z dejanskimi vajami, a nikdar preveč po pravilih.

Na to prebere g. Fl. Hrovat, poročevalec okr. učit. knjižnice, imenik letos nakupljenih knjig, in ga razdeli mej učitelje in učiteljice. Grajsčaku g. Karolu Rudežu izreče se za darovanih 23 gold. 40 kr., katere bi kot ud okr. šolskega sveta na dijetah vzprijeti mogel, iskrena zahvala. Dohodkov je imela knjižnica letos 125 gold. 77 kr., troškov pa 115 gold. 99 kr. Ker je vse učiteljstvo zadovoljno s šolnim odborom, ne voli se vnovič. V stalni odbor izvolijo se gospodje: Novak, P. Hrovat, Franke in Burnik. — Pri posameznih predlogih se oglasi g. Koncilijski, kateri nasvetuje, c. k. okr. glavarstvo naj bi delalo na to, da bi se denar za šolske potrebe z drugimi občinskimi dokladi vred tudi pri davkarji pobiral. Ta nasvêt podpirajo vsi nazoči. Njegov drugi predlog, naj bi učitelji Žužemberskega in Trebanjskega sodnijskega okraja imeli svoji knjižnici, pa ne obvelja. — H koncu poprime še gospod nadzornik besedo, spodbuja učitelje k vstrajni pridnosti, priporoča jim, naj budé v srcu mladine ljubezen do domovine, da bodo tudi v poznejših letih zvesti, udani in pokorni svojemu presvetilemu vladarju. Zahvalivši se učiteljem za trud in požrtvovalnost in gospodu okrajnemu glavarju za pomoč in dobre svéte o šolskih rečéh, sklene ob 2. popoldne zborovanje s trikratnim živjoklicem na presvetlega cesarja. — G. Burnik v imenu vseh učiteljev izreče najtoplejšo zahvalo gospodu nadzorniku za uspešno delovanje in za nepristransko voditev učit. zborovanja, gospodu okrajnemu glavarju pa za nazočnost pri zborovanji. — Po zborovanji sešli smo se pri obedu v gostilnici Brunnerjevi. — V nazočnosti nam priljubljenega gospoda okr. glavarja in našega pravega šolskega prijatelja gospoda nadzornika minulo nam je v iskrenem prijateljstvu, mej zaupnim razgovorom, mnogimi napitnicami in ubranim petjem le prehitro veselo popoldne.

— u —

Z Iga. *) Že davno smo želeli šolske zastave, a zdaj se nam je ta želja uresničila. Osnovali smo v ta namen tombolo in nabero mej občinstvom, in kmalu je bilo toliko denarja vkup, da smo mogli zastavo naročiti, in ko so nam pa še nekateri gospodje na naše moledovanje veče in manjše doneske poslali blagovolili, bili smo brez skrbi. — Presrečno zahvalo izrekamo tedaj vsem, kateri so pomagali, da smo napravili novo šolsko zastavo! V dan 27. jun. t. l. pa smo jo slovesno blagoslovili v podružni cerkvi v Tomislji. — Zbrali so se po 6. uri zjutraj vsi šolski otroci, nad 370 v obeh razredih, okoli polu sedme ure smo pa odrinili proti Tomislji za novo šolsko zastavo dečki z lipovimi vejicami, dekleta pa z šopki v roki, kamor smo dospeli okoli osme ure. Po kratkem odih pristopi k altarji gospod učitelj verouka, po sv. maši pa so gospod župnik blagoslovili zastavo, katero je potem neka učenka z vencem olepšala. Potem so gospod župnik učencem v prav primerni besedi razlagali pomen slovesnosti, življenje sv. Alojzija, ter jih spodbujali k posnemi njega prelepih čednosti. Po govoru služili so sv. mašo, pri kateri so učenci peli. Po sv. maši sledilo je razveseljevanje in pogostovanje mladine. Tih je mladina pela, deklamovala in se radovala, da je bilo veselje. Okoli enajste ure smo se pred cerkvijo zapeli cesarsko pesem in se vrnili proti domači vasi. — Med potjo je mladina prepevala vesele pesmi. O poludné dospeli smo v domačo farno cerkev, kjer smo se zapeli pesem sv. Alojzija, in potem smo šli z raznimi spomini vsak sebi.

Iz Kopra. Tukajšnje učiteljske zapusti letos 33 pripravnikov, 26 Slovencev, 3 Hrvatje in 4 Italijani.

Iz Ljubljane. (Iz seje c. k. deželne šolskega sveta za Kranjsko v dan 30. junija t. l.) Zaradi denarne pomoči iz normalnega šolskega zaklada za šolske potrebe 1883. l. nasvêtuje se deželnemu odboru. — Ukrene se o učnem jeziku v novejši ljudski šoli na Mavrlu v Črnomeljskem okraji. Jemlje se na znanje, ravnateljstvo poročilo c. k. izpraševajske komisije za občne ljudske in meščanske šole o učiteljskih preizkušnjah meseca aprila t. l., ter se o nastavi novih udov te komisije predlaga slavnemu ministerstvu. Poročilo okrajnega šolskega sveta o volitvi dveh udov izmej učiteljstva v ta svet reši se, ter nakaže se mu, kako. — Vsled poročila

*) Po naključju nekoliko zakasнено. — Uredn.

druzega okrajnega šolskega sveta dovoli se mu, da se troje ustanovnih dolžnih pisem prepíše na imé zadevne ljudske šole. — Določi se, da se pravna iskovina po neki zemlji za šolo dalje ne zasleduje. Učitelj na prvi mestni deške ljudske šoli (g. Močnik) postavi se vsled njegove prošnje v pokoj. — Učiteljevi vdovi določi se postavna pokojnina. — Po poročilu okrajnega šolskega sveta za Ljubljansko okolico, da je novo šolsko poslopje za dvorazredno ljudsko šolo v Šiški izdelano, pooblašča se okrajni šolski svet, naj zadevni učiteljski službi na tej šoli razpiše. — Ukrene se, da se bode s šolskim letom 1882/83. enorazrednica v Boštani (v Krškem šolskem okraji) razširila v dvorazredno šolo, ter se s tem določi tudi primerna učiteljska plača. — Reši se prošnja o kazni za šolske zamude. — Troje učiteljskih služeb na ljudskih šolah se za trdno postavi. — Prošnja nekega začasnega nadučitelja, da bi bil za trdno postavljen, se ne usliši. — Vsled vodstvenega nasveta na c. k. izobraževališči za učitelje izpremeni se strogi red (disciplinarni ukaz) za gojence tega učiteljišča. — Reši se več prošenj za nagrade in za denarne pomoči.

— (Iz seje c. k. deželnega šolskega sveta za Kranjsko v dan 27. julija t. l.) O napravi obrtniške napredovalne šole v Trziči predlaga se kranjskemu deželnemu odboru. — Z dogovorom kranjskega deželnega odbora ustanovi se v Prežganji enorazredna šola ter se jej določi primerna učiteljska plača. — Reši se prošnja učitelja, da gre v stalni pokoj. — Vsled poročila okrajnega šolskega sveta se začasnemu učitelju dá odpust do časa, da se razpisana služba namesti. — Reši se prošnja neke šolske občine za denarno podporo pri kopanju vodnjaka. — Okrajni šolski svet se pooblašča, da prihodnje šolsko leto enorazrednico razširi v dvorazrednico, ter da se razpiše druga učiteljska služba. — Poročilo okrajnega šolskega sveta o napravi enorazredne šole se na znanje vzame in vrača v daljno uradovanje. — Reši se pritožba o zidanih nove dekliške šole. — Odobré se učni črteži za moška in ženska učiteljišča za šolsko l. 1882/83. — Dve učiteljski službi se za trdno postaviti. — Prošnja pomožnega učitelja, da bi prišel k učiteljski preizkušnji, vlaga se na višje mesto. — Nasvétujejo se na višje mesto okrajni šolski nadzorniki za prihodnjih šest let. — Resijo se prošnje o kaznih za šolske zamude, potem prošnje za nagrade in denarne pomoči.

— Na tukajšnjem izobraževališči za učitelje je delalo zrelostno preizkušnjo 26 pripravnikov izmed katerih jo je 17 dostalo, 8 jih je bilo zavrženih za dva meseca in 1 za celo leto. — Na izobraževališči za učiteljice je izmed 23 pripravnic preizkušnjo dostalo 15, 4 so bile zavržene za dva meseca, 1 za poluleta in 3 za celo leto.

— »Slovenski národ« (štev. 181.) ima na čelu spis »okrajno šolsko nadzorništvo na Kranjskem«, v katerem gospod pisatelj kaže nedostojnosti, utemeljene v zistemi našega dozdanjega nadzorništva, ter nasvétuje, da bi se stara zistema preustrojila, ter mesto najstih nadzornikov za vso deželo ustanovili le trije, a vsega drugega dela povsem oproščeni, spretni in skušeni šolniki. — Ta važna misel pretežuje že več let mej ljudstvom in učiteljstvom. Prav po duhu časa primerna in na korist našega šolstva in učiteljstva bi bila tedaj ta uredba.

— »Slovenska Matica.« Po naznanilu veleslavnega c. k. deželnega predsedništva od 21. julija 1882. l. štev. 1303, je visoko c. k. ministerstvo za uk in bogočastje geometrijo g. L. Lavtarja, c. k. profesorja na učiteljišči v Mariboru, in somatologijo g. J. Wodricha, c. k. profesorja na akademski gimnaziji na Dunaji, katero je poslovenil g. Fr. Erjavec, c. k. profesor više realke v Gorici, potrdilo za slovenska učiteljišča za učitelje in učiteljice.

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. V Kámeniškem šolskem okraji. Z začetkom prihodnjega šolskega leta se oddajo v tukajšnjem šolskem okraji sledeče učiteljske službe za trdno, oziroma začasno:

1. Služba učitelja na jednorazredni ljudski šoli v Zalogi z letno plačo 400 gold. in s stanovanjem.
2. Službe učiteljske na jednorazrednih šolah v Dovskem, v Ihanu in v Krašnji, vsaka z letno plačo 450 gold. in s stanovanjem. — Prošnje za te službe naj se vlagajo tih sim do 15. septembra 1882. l. C. k. okrajni šolski svet v Kámeniku v dan 1. avgusta 1882.

Premembe pri učiteljstvu.

Na Kranjskem. G. Primož Dolar, učitelj v Kresnicah, gre v pokoj. — Za trdno sta postavljena: Gospodičina Ludovika Donati, učiteljica v Srednji vasi v Bohinji in g. Jakob Žebrè, učitelj v Polhovem gradcu.